

Izbija vsak dan razen med
dobji in praznikov.Issued daily except Sundays
and Holidays.Uredniški in upravniški pro-
stori: 2637 S. Lawndale av.Office of publication:
2637 So. Lawndale av.
Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XII.

Cena lista Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office
je \$4.00. at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., ponedeljek, 26. maja (May 26) 1919.

Subscription \$4.00
Yearly.

STEV.—NUMBER 124.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Usoda Slovencev še vedno na tehtnici.

Vprašanje Reke in meje v Istri in na Kranjskem bo morda rešeno ta teden. Znamenja kažejo, da bodo morali Slovenci in Hrvatje plačati del vojne odškodnine. Jugoslavija dobi otoke v zalivu Reke. Armada Nemške Avstrije omejena na 15,000 mož.

Pariz, 25. maja. — Pogodba z Nemško Avstrijo bo končana jutri (v ponedeljek), kakor javljajo iz zanesljivega vira. Pogoji bodo predloženi zavezniki delegaciji v plenarni seji v torek v končno odobritev in v sredo bodo izročeni nemško-avstrijskim delegatom v St. Germainu. Čas za pismeno diskuzijo in dostavljanje protipogojev bo menda omejen na osem ali deset dni, kar lahko omogoči, da bosta obe pogodbi, nemška in nemško-avstrijska, podpisani v enem tednu.

Velika četvorica je večeraj dovršila gospodarske pogoje za Nemško Avstrijo. Najtežavnejši problem pri teh pogojih je, kako razdeliti svoto odškodnine in predvojni dolg med Nemško Avstrijo, Čehoslovakijo in Jugoslavijo (poročilo se glasi doslovno: "med dve novi republiki Čehoslovakijo in Jugoslavijo"). Militaristični pogoji določajo, da se armada Nemške Avstrije omeji na 15,000 mož, ki morajo biti prostovoljci. Vsi topovi in strelivo mora biti oddano ententi in izdelovanje težke artilerije je odsej prepovedano; strategične trdnjave se morajo odpraviti. Bojno brodogradništvo Avstro-Ogrske bo razdeljeno med zaveznike.

Teritorialni spor med Italijani in Jugoslavi bo morda rešen enkrat sredi tega tedna. Velika četvorica se trudi, da bi zadovoljila vse stranke, ampak to je težavno delo in še danes se ne ve, da li bo Reka svobodno mesto pod ligo držav ali bo imela svoj režim po zgledu Saarske doline. Orlando bi rad izsilil nekoliko prepravice za Italijo na Reki s tem, da bi italijanski poslaniki in konzuli v Jugoslaviji, Nemški Avstriji in Čehoslovakiji pazili na interese Italijanov tamkaj, čeprav bo svobodno mesto; Orlando je proti temu, da bi liga držav upravljala Reko, temveč da ima mesto svojo lastno vlado in suverenstvo. Kolikor je soditi po mnenju zaveznikov delegatov, so večina vsi za svobodno Reko.

Vprašane Istre in zapadne Kranjske tudi še ni rešeno. Italija seveda še vedno zahteva vsi Istro z okupiranim delom Kranjske vred zase. Pri prejšnjih pogajanjih je Wilson določil mejno črto severno od reke Arse (?), toda Orlando je bil proti temu, češ da bo na ta način Reka osamljena na jugoslovanskem teritoriju; on zahteva, da je meja tista črta, ki je označena v londonski pogodbi in ki drži severno od Volovskega par kilometrov od Reke. Pri tem pozicijah je Ameriko zastopal večidel polkovnik House in ko se stranke enkrat zedinijo za načrt, tedaj bo predložen Wilsonu v odobritev.

Zdaj je gotovo, da bo Jugoslavija dobila vse večje otoke v Jadranskem morju v bližini Reke, medtem ko Italija dobi Lovšin in druge manjša otoke. Dalje bo Italija najbrž dobila Splet in Šibenik na dalmatinskem obrežju.

BRUTALNO LINČANJE.

Eldorado, Ark. — Cestna drhal je privezala zamorec Frank Livingston k drevesu in ga živega sezgala. Zamorec je bil osumljen, da je ubil v prepiru Robinson Clayja in njegovo ženo.

AMERIKA NE PREVZAME UPRAVE CARIGRADA.

Pariz, 25. maja. — Wilson je informiral veliko trojico, da naj bo pripravljena na dejstvo, da Združene države ne vzamejo ponujane uprave Carigrada in Armenije na Turškem. Predsednik ni osebno proti upravi, ampak on se boji, da ameriški kongres ne bo odobril tega koraka. Wilson ima nov načrt, da naj pride Carigrad pod vlado mednarodne komisije, pri kateri bodo zastopane vse velesile, a upravo Armenije naj prevzame Grška, kateri naj pomagajo velike države.

VELIKANSKE DEMONSTRACIJE V BERLINU.

Pol milijona neodvisnih socialistov je demonstriralo za mir.

VLADA JE V MANJŠINI.

Berlin čez Bern. — 21. t. m. so bile tukaj demonstracije za podpisane miru, kakršnih še ni videl Berlin. Demonstracije so organizirali neodvisni socialisti. Najmanj 500,000 oseb je napolnilo glavne ulice in trge v gigantni paradii. Orog 200,000 ljudi je bilo zbranih v Lustgartenu pred palačo bivšega kaiserja, kjer so socialisti imeli glavni shod. Ulica Unter den Linden in vse ostale ceste, ki vodijo v Lustgarten, so bile polne ljudstva, katerega en sam klic je bil: "Podpisite mir! Podpisite mir!"

Na shodu je govoril Hugo Haase in za njim več drugih voditeljev, ki so naglašali, da edino upanje za Nemčijo je, da podpisane pogoje in stotisočglava množica jim je burno pritrjevala. Vladni (večinski) socialisti so hoteli aranzirati protidemonstracije na Viljemovem trgu, toda velika masa neodvisnih socialistov, ki se je privalila po Wilhelmstrasse na trg, prepevajoča mednarodno himno, je pometla s protidemonstranti na vse strani.

Demonstrantje so se ustavili pred uradno rezidenco domobranskega tajnika Noska in uradi Ebertove vlade, kjer so prepevali revolucionarne pesmi in vpili: "Doli z Ebertom! Doli z Noskom in Scheidemannom! Podpisite mir! Kruha hočemo, ne kroglj!"

Kakor izgleda, je popularno ljudsko mnenje popolnoma nadvladalo Scheidemannu, ki je izjavil pred nekaj dnevi, da nemška vlada ne bo podpisala pogodbe. Delavci in vojniki so tvorili ogromno večino demonstrantov, ali za rdečimi zastavami in napisi je korakalo tudi veliko število buržoazije.

SVETOST ZAKONA.

New York, N. Y. — Daniel G. Reid, predsednik Rock Island železnice, je vložil tožbo, da se loči od svoje tretje žene. Obtožnica ni bila objavljena, toda govore, da je v obtožnici zapisano ime ženske, ki trdi, da je kapitan v ruski armadi.

VEREME.

V ponedeljek deloma oblačno; v torek nestalno. Vzhodni vetrovi.

VELIKA KONFERENCA JEKLARSKIH DELAVCEV V PITTSBURGHU.

Pittsburgh, Pa. — Ta teden se vrši v tukajšnjem Labor Temple konferenca jeklarskih delavcev iz vseh Združenih držav. Samo iz čikaškega okrožja je prišlo več kot sto delegatov. Konferenco je sklical Narodni Odbor za organiziranje vseh jeklarskih in železarskih delavcev.

EKSPLOZIJA V IOWSKI TOVARNI ZA ŠKROB.

20 mrtvih, 40 težko ranjenih in 25 delavcev pogrešajo.

ŠKROBOV PRAH JE VZROK.

Cedar Rapids, Iowa. — V Douglasovi tovarni na škrob je nastala eksplozija, ki je vpepelila tovarno, poleg je pa še napravila škodo na poslopih, ki leže v desetmiljskem okrožju. Škoda na tovarni znaša do tri milijone dolarjev.

Ob času razstrelbe je bilo 166 delavcev na delu v tovarni. Bila je ura pol sedmih zvečer, ko se je dogodila nesreča. Kakih sto delavcev je ravnokar odšlo domov, ko je švignil visok plamen proti nebu, kateremu je sledil strašen pok, ki se je slišal trideset milj daleč. Suneč razstrelbe je bil tako silen, da je pahnil več oseb s stolov, na katerih so sedeli. Sreča je bila, da je večina delavcev odšla domov.

Po sodbi strokovnjakov je povzročil razstrelbo škrobov prah, strojevodja je pa mislil, da je eksplozivni parni kotel, ker ga je suneč pahnil iz poslopja. Če bi razpočil parni kotel, bi para porabila strojevodja do smrti in bi imel časa ugrabiti o vzrokih razstrelbe.

Kmalu po razstrelbi so dobili iz poslopja pet urličev, ki so bili tako raznesarjeni, da ni bilo mogoče dognati njih imen. Za nadaljnih petnajst delavcev sodijo, da so ostali pokopani v poslopih. Štirideset težko ranjenih delavcev so prepeljali v bolnišnice. Za pet in dvajset delavcev ne vedo, kje so, toda sodijo, da so ušli katastrofi. Ravnatelj je nekaj časa po nesreči izjavil, da nihče ne ve, koliko delavcev je ostalo pod pritrami. Natančno število žrtev bo mogoče dognati, kadar bodo podrtine popolnoma prekopane.

Ranjeni so bili tudi prebivalci, kajti zdrobljeno steklo in opeka sta letela na vse strani. Zadetki so bili od drobečev stekla in opeke, ko so sedeli doma, ali so se nahajali na ulici.

Ogenj je nastal takoj po eksploziji, ki se je kmalu razvil v velik požar. Ognjegaseem in prostovoljem je bilo nemogoče prodreti v gorečo tovarno in rešiti ranjene delavce strašne smrti v ognju. Nekatere delavce je vjelo tramovje, ki se je po razstrelbi zrušilo na kup. Ognjegaseem in prostovoljem se je posrečilo nekatere delavce rešiti iz pasti. Seveda so pri tem rešilnem delu tvegali svoje življenje. Nekaj teh žrtev so izrgali ognju, vseh pa niso mogli, ker je končno vročina postala tako silna, da niso mogli blizo.

KAKO SE NAPRAVI PROFIT.

Lake Forest, Ill. — Thomas Byrne, stavebnik je prodal vladi devet in osmdeset akrov sveta, ki meji na mornariški postajo, za sto sedem in štirideset tisoč dolarjev. Byrne je kupil svet pred štirimi leti za sedem in štirideset tisoč dolarjev. Jedil ga je ležati štiri leta, na njem ni preobrnil lopate zemlje in napravil je sto tisoč dolarjev dobička, odštevši majhno vsotico za davek.

Ta kupčija dokazuje, da je treba uvesti davek na zemljišča po zahtevi farmerjev, ker bo potem nemogoče držati svet proč od trga v špekulacijske svrhe.

POLOŽAJ STAVKE V WINNIPEGU ENAK.

Tri struje so v razrednem boju; nemirov ni bilo.

LAŽI DELODAJALCEV OSTALE NA CEDILU.

Calgary, Alberta, 26. maja. — Organizirani delavci v Calgary stopijo danes v generalno stavko iz simpatij z delavci v Winnipegu. Organizacije v Edmontonu so tudi glasovale 3 proti 1 za generalni štrajk.

Winnipeg, Man., 25. maja. — Generalna stavka v tem mestu, ki je ustavila vse industrije, je še vedno tako daleč od poravnave, kakor je bila prvi dan pred dvema tednoma.

Vzrok temu je, ker so v boju tri sile in vsaka oponira drugi. Prva sila je centralni stavkovni odbor, ki predstavlja 35,000 organiziranih delavcev; župan Gray in njegovi principi vlade so druga sila in tretji faktor je meščanski odbor, ki šteje 1000 članov. Župan in meščanski odbor sta si nasprotna v mnogih rečeh. Stavkarji niso nasprotni županu v vseh rečeh, toda absolutno so nasprotni meščanskemu odboru. Federalna vlada je tukaj zastopana po senatorju Gideonu Robertsonu in delavskemu ministru Arthurju Meighanu, katera pa nista noben faktor; do zdaj še nista dosegla ničesar in celo še nista posetila župana.

Glavno vprašanje v tej stavki je, da li imajo delavci v Winnipegu in v vsej Kanadi pravico do organiziranja. Stavka je pričela 25. maja, ko so delavci pri Vulcan Iron Works Co. zastrajkali za večjo mezdo. Družba je ignorirala zahteve štrajkarjev in takoj se je organiziral centralni strokovni svet, ki je pozval v stavko vse ostale unije v mestu, vključivši poštno, cestnoželezniško, vodovodno, telegrafsko in telefonske službenice. Policisti so tudi organizirani, toda stavkovni odbor izjavlja, da je policiste pustil v službi za vzdrževanje reda, medtem ko pravi župan, da so policisti ostali v službi na njegov ukaz. Resnica pa je, da so policisti naklonjeni stavkarjem in niti v enem slučaju še niso pokazali kakih sovražnosti napram delavcem.

V zgodovini delavskih organizacij še ni bilo tako temeljito organizirane in redne stavke, kakor je ta. Župan Gray je pomen, da v dveh tednih boja še ni bilo niti najmanjšega nerada.

Kdo vodi delavce? Meščanski odbor, ki je seveda na strani delodajalcev, je raznesel vesti, da se za stavko skriva I. W. W. in boljševiški agitatorji. Kje so dokazi? "Velika petorica", ki sestavlja stavkovni odbor, obstoji iz samih Angležev, domačinov. Rev. William Evans, ki je obremenjen urednik radikalnega delavskega buletina, edinega lista v Winnipegu, ki zdaj izbaja, je bil pastor metodistske cerkve, toda farani so ga odstavili zaradi njegovih radikalnih, socialističnih idej. Robert Russel voditelj kovinskih delavcev in ognjevih govornik, je škot; Joseph Vinning, predsednik Stirokovnega Delavskega Sveta, je domačin in ravnatelj tako sta socialistična aldermani v občinskem svetu Ernest Robinson in John Queen.

Na javnem shodu štrajkarjev in meščanskega odbora, ki se je vršil v petek v mestni hiši, ni bilo doseženo druzega, kakor da se je izvolil odbor osmih mož, v katerem so zastopane vse stranke. Odbor bo skušal doseči spravo. Na shodu so bile ostre debate in delavski zastopniki so odločno izjavili, da ne prekličejo generalne stavke dokler družbe ne priznajo pravico organizacije za vse. Meščanski odbor je obljubil, da bodo delodajalci potem priznali zahtevo, ko se konča stavka, toda delavci ne verjamejo v to obljubo.

KONGRESNIK SABATH JE PREDLAGAL ZNIŽANJE DOHODNINSKEGA DAVKA.

Washington, D. C. — Kongresnik Sabath je predložil kongresni zbornici resolucijo, v kateri priporoča, da plačajo sami dohodninski davek, če imajo dva tisoč dolarjev dohodka, družinski očetje pa, če imajo štiri tisoč dolarjev letnih dohodkov. Sabath meni, da je treba znižati davke tistim, ki malo zaslužijo in ne tistim, ki imajo tako visoke dohodke, da lahko plačajo davek in še dobro izhajajo.

PRITISK ZA PRIZNANJE CARIZMA.

Ali se bo Wilson udal francoskim finančnim magnatom za ugonobitev ruske sovjetske republike?

PONOVNE VESTI O PADCU PETROGRADA.

London, 26. maja. — Iz Helsingfora poročajo, da je Lenin ponudil premirje Kolčaku na vzhodni fronti.

Pariz, 25. maja. — Rusko vprašanje je zopet stopilo v ospredje in morda pridejo še ta teden velike spremembe. Danes se je izvedelo, da je ameriška vlada poslala 'zanimiv predlog' Kolčaku, diktatorju protiboljševiške vlade v Omsku; predlog je poslan po ameriškem poslaniku Rolandu Morrisu na Japonskem, ki je odpotoval iz Tokija v Omsk.

Francoski delegatje zahtevajo brezpogojno priznanje Kolčakove diktature, medtem ko Američani voljni priznati Kolčaka v tistem teritoriju, ki ga kontrolira s svojimi četami, toda le pod pogojem, če Kolčak takoj ustanovi demokratično vlado in skliče ustavodajno skupščina. Velika četvorica je večeraj konferirala z japonskim delegatom baronom Čindo o ruski zadevi.

Bakmetijev, bivši carjev poslanik v Združenih državah, ima dnevne sestanke s polkovnikom Housejem in Sergij Sazanov, bivši zunanji minister carjeve vlade (kateri je podpisal znano londonsko pogodbo), je pa v Londonu, kjer s pomočjo drugih caristov pritiska na angleško vlado za priznanje Kolčaka.

London, 25. maja. — Iz Pariza poročajo, da so finske in estonske čete s pomočjo britiškega brodogradja zasedle Petrograd. V mestu so veliki požari in eksplozije. — Dalje poročajo o vstajah ruskih kmetov.

JOHNSON JE ODPEL BITKO V SENATU PROTI LIGI NARODOV.

Washington, D. C. — Štiri ure je trajala vroča debata radi zahteve, da se izroči popolno besedilo mirovne pogodbe, ki se zdaj nahaja v državnem departmentu. Bitko za to zahtevo je vodil senator Johnson, ki so ga podpirali republikanci in nekaj demokratov. Proti Johnsonovi resoluciji je govoril senator Hitchcock, ki je dejal, da ni bila pogodba objavljena v Nemčiji. Senator Sherman iz Illinois je podpiral Johnsona in je satirično karakteriziral upravo kot zbirko socialistov in despotov. Ko se je zaključila seja, debata še ni bila končana. Predloženihih bilo tudi več predlogov od strani demokratov, ki priporočajo, da predsednik iz državnih razlogov pridrži pogodbo. Razprava se bo najbrž nadaljevala v ponedeljek.

Senator Hitchcock je povdarjal, da se še ni zgodilo v Združenih državah, da bi senator zahteval od predsednika kopijo mirovne pogodbe, dokler se vrše še pogajanja. Senator je predlagal, da se resolucija izroči senatnemu odboru za zunanje zadeve.

Senator Thomas je predlagal, da se resoluciji dodajo besede, da predsednik mesto državnega tajnika priobči pogodbo, če priobčitev ne škodi javnim interesom.

HAWKER JE REŠEN.

Pobral ga je danski parnik 800 milj od Irake, ko je preletel 1100 milj.

N C-4 SE ČAKA.

London, 26. maja. — Harry G. Hawker, avstralski letalec in njegov spremljevalec Mackenzie Grieve, ki sta pred enim tednom zapustila z letalom Kanado na poletu iz Amerike v Evropo in za katerima je bil izgubljen vsak sled zadnji ponedeljek in o katerima je vsakdo sodil, da sta utonila v morju, sta se večeraj zglasila, da sta še živa in zdrava. Oba sta priplula na danski potepuški ladji "Mary", katera ju je pobrala z morja 1100 milj od Kanade in 800 milj od Irake v ponedeljek 19. maja. Hawkerjevo letalo se je bilo ustavilo vsled neke nepravilne v vodni cevi na stroju in primoran je bil spustiti se na morje in ko je eroplan plul 45 minut, je priplula mimo omenjena ladja in v zela oba letalca na krov. Ladja pa ni imela brežičnega brzojava in radi tega je bila Hawkerjeva rešitev nezna, dokler ni "morski" potepuh" priplul do Hebridskih otokov severno od škotske obale. Tam so Danci signalizirali, da je Hawker na njihovi ladji. Angleška admiraliteta je takoj poslala rušilce na lice mesta in Hawker pride jutri v London. Vest je povzročila veliko veselje po vsej Angliji, kajti vsakdo ga je imel že za mrtvega; najbolje je pa seveda vesela njegova soproga.

Ponta Delgada, Azorski otoki, 26. maja. — Ameriški letalec Read še čaka tukaj s svojim letalom N C-4 zaradi neugodnega vremena. Morda prične s poletom jutri.

Casa Blanca, Maroko, 25. maja. — Francoski letalec Roget, ki je večeraj zapustil Pariz na poletu iz Francije v Brazilijo, se je ustavil tukaj radi polomljenega letala. Preletal je daljavo 1348 milj.

KAJ PRINAŠA PROHIBICIJA AMERIKI.

Strupojedstvo nadomesti življenje alkoholiških pijanc; opij in drugi strupi.

BLIZO DVA MILJONA STRUPOJEDCEV.

Washington, D. C. — Lepa perspektiva se odpira za Združene države, kadar bo uvedena splošna prohibicija. Posebni odbor, ki ga je imenoval bivši zakladniški tajnik McAdoo, da preišče strupojedstvo v Združenih državah, je odkril, da ni strupojedstvo nikjer na svetu tako razširjeno kot v Združenih državah. Poročilo pravi, da najmanj en milijon oseb v Združenih državah uživa strupe in da ti strupojedi izdajo eden in šestdeset milijonov dolarjev na leto za razne narkotične strupe.

Prodajalci strupov so dobro organizirani in prodajajo strupe od hiše do hiše. Strupe vtihotapijo v Združene države iz Mehike, Kanade in prek raznih pristanov v Atlantiku in Pacifiku.

Na mirovni konferenci so bili podzvzeti koraki za obrambo Kitaja pred uvažanjem raznih strupov. Poročilo pa govori jasno, da porabijo v Združenih državah več strupov kot v Kitaju. V Ameriki porabijo toliko opija na leto, da ga pride 33 granov na vsako osebo; naobratno pa je prišlo na vsako osebo v Nemčiji po tem poročilu le dva grana.

Zakaj ta razlika? V Nemčiji ne poznajo prohibicije, tam pijejo lahka vina, tepkovice, jabolčnik in pivo. Ljudstvo valed tega nima potrebe, da sega po strupih, ki so stokrat škodljivejši kot žganje in ki ljudi spreminjajo v starče. Poročilo navaja, da je po statistiki, ki so jo sestavili mestni uradniki (dalje na 2. strani, 2. kolona)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawdale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Maja 30-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

ZGODOVINA SE PONAVALJA.

Sedanji odnosi med vladami entente in rusko sovjetsko vlado, posebno pa hvalisanje carista Kolčaka in brezprimerno blatenje voditeljev ruske revolucije, ima imenitno paralelo v dogodkih iz ameriške civilne vojne. Ti dogodki so živo opisani v knjigi "The Education of Henry Adams".

Henry Adams je bil pravnuk družega in vnuk šestega predsednika Združenih držav. Njegovega očeta je Lincoln imenoval poslanikom na Angleškem in mladi Henry je šel z njim kot tajnik poslanstva in v tej službi je prebil v Londonu ves čas civilne vojne.

Adams je pozneje spisal svoje spomine iz Londona, ki so služili za snov omenjene knjige. In v tej knjigi čitamo:

Angleški državniki so malone odprto simpatizirali z južnimi državami, ki so bile v vojni z Lincolnom. Njih želja je bila, da se ameriška republika razcepi, kajti — kakor francoskemu cesarju Napoleonu III. — zdela se jim je "prenevarna staremu redu" v Evropi. Obenem so angleški nazadnjaški voditelji želeli, da s porazom Lincolnu odpade nevaren trgovski tekmovalac v severnih državah, kajti Angleži so imeli svoje interese v industriji bombaža na ameriškem jugu.

Angleški listi v Londonu so neusmiljeno napadali in blatili Lincoln in njegovega državnega tajnika Stewarda. Lincoln so karikirali kot "gorostasnega demona, ki pčena strašno barbarstvo nad ubogimi ljudmi na jugu". Ministrski predsednik Palmerston in zunanji minister lord John Russell sta podpirala propagando proti Lincolnu in njegovi vladi. Govorili in pisali so, da severna polovica Združenih držav sploh nima nobene vlade in da je tam velika anarhija. Gladstone, ki je bil takrat državni zakladničar v Angliji, je prerokoval v javnem govoru, da bo Lincoln premagan in dejal je: "Priznati moramo, da je Jefferson Davis (predsednik južne konfederacije) z ostalimi voditelji vred organiziral dobro armado in zdaj hoče organizirati še mornarico. Glavno pa je, da je organiziral novo državo."

Adams dalje piše, da se je Palmerston pripravil za priznanje Davisove vlade in da je Anglija gradila v Liverpoolu bojno brodovje za južne države.

Tako se je godilo v Lincolnovem času. Primerjamo zdaj tedanje dogodke v Ameriki z današnjimi dogodki v Rusiji.

Lincoln je bil v Londonu "anarhist, demon, sanjač in barbar", ker je razlastil magnate na jugu črnokožnih sužnjevc, ki so bili takrat "sveta in nedotakljiva lastnina" vsakogar, kdor jih je plačal. Ravno tako so danes v Londonu, Parizu in drugod voditelji ruske revolucije "anarhisti, demoni, sanjači in barbari", ker so razlastili kapitaliste in buržoazijo "svete in nedotakljive lastnine", katera prinaša profit.

Angleški profitolovci so ob času ameriške civilne vojne poveljevali Davisu in podpirali sužnjedržce s strelivom in ladnjami, kakor danes poveljujejo carista Kolčaka in ga podpirajo s strelivom in orožjem.

Vse psovke, ki so pred petinpetdesetimi leti veljale Lincolnu, se danes ponavljajo do pičice, samo da veljajo drugim osebam.

Tako se ponavlja zgodovina. Ampak ponavljanje se vsi dalje. Lincoln, ki je bil včeraj "nevaren sanjač", je danes slaven in tisočeri spomeniki slavijo njegov spomin. In zgodovina bo potrdila tudi to. Oni, ki so danes "nevaren sanjač", bodo jutri proslavljeni kot velikani, ki so se borili za napredek človeštva.

Prijateljstvo! Predsednik Wilson priporoča v svoji poslanici kongresu, da je treba ustvariti harmonijo med ameriški delavci in kapitalisti, tako da zavlada med nami pravo prijateljstvo.

Wilson je dober in pošten človek in njegova vera je, da bi morali biti vsi ljudje dobri in pošteni, torej ljubeči prijatelji. Wilson je še ostal idealist kljub temu, da se na neljubi dogodki v Evropi lahko razočarali, da tudi njegovih stiriinajst točk nima gladke ceste, kadar ima opraviti z ljudmi, ne pa z angelji. Prijateljstvo je ena reč,

gospodarski interesi so pa druga reč, in tega Wilson menda še do danes ni spoznal.

"Volk sit in koza cela ne more bit" — je star pregovor, ki še ni izgubil svoje veljave. Kapitalist in delavec sta lahko prijatelja osebno, ali njuni interesi niso bili in ne bodo nikdar skupni. Njuni interesi bi bili skupni, če bi bila oba gospodarja produkta, toda v tem slučaju bi bila oba delavca ali kapitalista — hlapec in gospodar pa imata vsak svoje interese. Dokler kapitalist zahteva vedno večji dobiček, delavec pa vedno večjo plačo in krajši delavnik, prvi na škodo delavca in zadnji na škodo kapitalista, tedaj bi radi znali, kje so so skupni interesi.

Volk in koza sta prijatelja, kadar je koza v — volčjem trebuhu; samo na ta način se "združita" volk in koza. Ravno tako je s prijateljstvom med delavci in kapitalisti. V "harmoniji" bodo le tedaj, kadar bodo delavci popolnoma zaslužnjeni, da se ne bodo mogli ganiti, ali pa kadar bodo kapitalisti razlašeni in ko bodo skupno z delavci producirali potrebščine za interese vse družbe, ne pa za privatne interese manjšine.

Zakaj je prišla revolucija v Evropi?

Piše Paul Wallace Hanna.)

(Dalje.)

Mir je padel kakor težki bat po ideologiji zaveznikov in razbil na drobne kosce gorostasno laž, da so interesi zaveznikov vlad vzajemni in v popolni harmoniji za doseg enega cilja: veokrajnega miru. "Kapitani in kralji so odšli" in z njimi vred so odšle vse sladke besede, da je bila to drugačna vojna, sveteljša od vseh drugih. Prav ima dotični Francoz s svojega stališča! Država je zmagovalka takrat, kadar izide iz vojne bogatejša v trgovini in močnejša v armadi kot je bila prej. Amerika in Anglija sta obtoženi v Parizu, da se bolj zanimata za bodoče nemške trge, kot pa za ljubezen Francije! — Resnično, "to dokazuje, kako daleč smo prišli odkar je bilo podpisano premirje." Maska je torej padla in v Parizu smo videli zbirališče praktičnih ljudi, ki so se bavili s praktičnimi kupčijami in zagovarjali trgovsko prosperiteto in militaristične garancije za svoje države.

Ali pa so praktični? To vprašanje je zastavljeno z vso resnobo.

Njihov abesednik je še zmiraj "Princ" in Machiavelli jih ne svari zastonj, da "je vladar danes še srečen, toda jutri je lahko že na tleh, ne da bi bil pokazal svoj značaj. . . da le tisti ima uspeh, ki umeri svoja pota in dela v duhu časa. . . da je človeka težko prepričati, da je potrebno prilagoditi se novim razmeram, kajti prvič se ne more ločiti od tega, kar mu je prirojeno in drugič, ker misli, da ni treba novih potov, če so se pa stara vedno dobro obnesla. . ."

V katerem razredu je večina državljanov naših kalsidoskopičnih časov? Romanovci so gotovo bili v drugi kategoriji, kajti njim so "stara pota vedno donala prosperiteto, zato so jim bila nova pota nepotrebna". Hohenzollerni in Habsburžani niso bili nič bolj. Ali kljub temu so padli v neznanost in danes v nekaj mesecih po padcu prestolov vidimo, da dragoene okoliščine, ki so bile Machiavelliju tako redke, trkajo na vrata visokih osebnosti.

Proletariat je osvojil Rusijo in stara diplomacija se že dve leti zastonj trudi, da bi prekenila njegovo vlado. Medtem je bila igra z orožjem končana na zapadu in premaganci nimajo s čim plačati, dočim se zmagovalci pripravajo za plen.

Resnično so se časi spremenili in prišla je nova doba z novimi metodami. Karolyi je to spoznal o pravem času in zato je objel proletariat in izročil vlado Ogrske delavcem in vojakom.

Pretekla sta dva tedna. Clemenceau je pritiskal in pritiskal. To pritiskanje je vzbudilo čudne glasove v Nemčiji. Izražajo se v izjavi profesorja Elzabacherja, predstavnika nazadnjakov: "Kolikokrat moramo povedati ententi, da nas njena politika tira v boljše življenje? Naj bo zlo boljše, zma kakršnokoli, okrenili se ga bomo kot zadnje bilke pred potopom v zavesti, da ne ostane samo v Nemčiji, temveč zalije tudi zapadno Evropo in v poplavi odnese tudi Clemenceauja in Lloyd-Georga."

Ali more diktatura proletariata, ko se ustanovi v kateri državi, diktirati vsemu svetu? Prez-

godaj je še za pozitivni odgovor. V tem času se je bila ustanovila sovjetska republika na Bavarskem in po nekaterih drugih krajih Nemčije. Ali se prime tudi drugih držav? Medtem ne pozabimo na francoskega državnika in njegovo tretjo alternativo: Da bo Francija bankrotirala in potegnila ves svet za seboj v finančno propast.

III.

Ako so nacionalistične katastrofe zmešale glave državljanom, kaj morejo še le misliti priproste ljudske mase, katerih usoda je, da umirajo za to ali ono vlado in trpe posledice miru v modernih državah.

Ko sem bil v Brestu, sem govoril s španskimi delavci, ki so zapustili svoje domove, žene in otroke in prišli v Francijo pomagati do zmage — in služiti kruh — s tem, da prenašajo tovor z ladij na breg v velikem "američkem" pristanišču. Rekli so, da so zadovoljni ostati tamkaj vse svoje življenje in vzeti svoje družine k sebi, če bi bilo delo stalno. Španija jih ni mogla nasititi, ali zaradi tega niso jezni na Španijo. Francija jih morda odslovi jutri, pa zato se ne bodo jezili na Francijo. Šli bodo drugam.

Taki so! Izvzemši stikov, ki jih imajo s svojimi prijatelji, so mednarodni kakor zlat denar, ki zapusti New York in služi dividende v Sibiriji. Naučili so se francoske in že so zanemarjali svoj španski jezik, kakor se dolar spremeni v rubel. Vprašaj jih, kje bo njihova prihodnja služba, in v zadregi bodo, kakor bi bil v zadregi dolar, če bi ga vprašal, ako more povedati, v čigavem žepu bo prihodnji mesec. Njihova največja skrb je bila v tistem hipu, kam pojejo, kadar jih izporedinejo francoski veterani, ki se vrnejo z bojišča. O ligi narodov ne vedo ničesar.

Drugi dan sem videl v Parizu delavce, ki so sedeli na klopi pred hišo in drobili suh kruh pri kosilu. Videl sem tudi stare ženske, ki so s težkimi metlami pometale široke ulice v naliivu dežja. Medtem ko so prodajalci časnikov oznanjali prerokovanja mirovnih mirovnih diplomatov, so starke na ulici obstale pri delu in si mele premrznjene prste.

"Mir mora priti kmalu," je dejal delavec na klopi. "Ljudje ne morejo več prenašati tega." — "Trajnega miru ne bo," je rekel drugi. "Wilson lahko poskusi, ali dosegel ne bo nič. Vojna bo, veliko večje in strašne kot je bila zadnja."

V decembru je prišel italijanski kralj v Pariz. Stal sem na stehi hotela Crillon in gledal, kako je šel s svojim spremstvom po trgu de la Concorde in izginil čez most na Seni med dvema debelima stenama vojakov. Ko sta pozneje prišli v mojo sobo dve dekli, da zakurita peč, sem ju vprašal: "Ali ste videli kralja?" Ženski sta skomizgnili z ramami in prva je odgovorila: "Če tudi vsi kralji Evrope marširajo po ulici, ne pogledam skozi okno."

Govoril sem s francoskim prostakom. "Kdor še povzroči klanje, kakršno je bilo zadnja štiri leta, zasluži, da je na mestu ustrelen in svet ne bo žaloval za njim," je rekel ne oziraje se na dva časnika, ki sta bila v bližini in poslušala najin pogovor. (Nadaljevanje).

"PROSVETA" ZDAJ PRINAŠA vesti o dogodkih in stari domovini. Obnovite naročnino pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Dopisi.

Sheboygan, Wis. — Vsakdo teko pričakuje spomladi in sleherno živo bitje se veseli poletja, ko je vsa narava kakor prerojena in poživljena. Vsakdo rad poleti v prosto naravo, kjer se veseli in raduje med svojimi prijatelji in znanci.

Ako se spominjamo na zadnje poletje in spomlad, ter pričemo prešteti koliko nas je bilo lansko leto in koliko nas je še letos, vidimo, da manjka precej naših prijateljev in znancev, s katerimi smo se še pred nekaj meseci veselili ter zabavali. Umrli so, pobrala jih je španska influenza.

Ako pregledujemo razna časniškarska poročila, je umrlo lansko leto na ti boleznih nad 9 milijonov ljudi na vsem svetu. Pregledujemo bolj natančno to poročilo. Katerega sloja je pa umrlo največ oseb? Poročila kažejo, da izmed proletarijata, izmed delavstva. Kje je vzrok, da je smrt kosila največ med delavstvom? Nekaterim delavcem je to še uganka, drugi pa dobro vedo, kje tiči vzrok. V denarju. Delavci s svojim skromnim zaslužkom, kateri komaj zadošča za razne življenske potrebščine, kadar je največja prosperiteta, dočim imajo bogatini in razni velepodjetniki dovolj denarnih sredstev, da si pokličejo najboljšo zdravniko na pomoč. In poleg tega imajo bogatini prednost pred delavci in le malo je zdravnikov, kateri bi posvetili več pažnje bolnim delavcem, kateri bi pa vsled svojega koristnega dela, katerega opravljajo, morali imeti prednost pred onimi, kateri samo žanjejo in ne sejejo. Toda svet še ni prišel do tega prepričanja. Toda priti mora prej ali slej.

Največja tolažba za delveca so še razna bratska podporna društva, katera vzdržujejo sami delavci. Ko bi še teh ne vzdrževali, bi bili brez vsake pomoči ob času boleznih in nesreče. Pričakoval bi človek, da bi se delavci bolj brigali za ta društva in organizacije kot za nekateri. Nekateri so še tako mlačni, da se prav nič ne brigajo, kaka usoda jih lahko zadene ob času boleznih in smrti, ako niso pri nobenem podpornem društvu.

Premislimo, v koliko pomoč so bile razne podporne organizacije lansko leto za časa epidemije. Kolkim gorja so olajšale, kolikim družinam odvrnile največjo bedo, pa naj si bo ob času boleznih ali smrti. Marsikatera družina bi morala obupati, ako bi prizadeti bolnik ne bil pri podporni organizaciji. Koliko sirot bi bilo prepuščenih nemili usodi, ako bi ne bili stariši pri podpornem društvu.

Razne slovenske podpore organizacije imajo svoja društva do malega v vsaki slovenski naselbini. Toda kljub temu je še precej rojakov, ki niso pri nobenem podpornem društvu. Ti so toliko kratkovidni in malomarni ter brezbržni, da ne pomislijo na svojo bodočnost, da ne pomislijo, kaka nesreča jih lahko zadene danes ali jutri. Ne znajo ceniti pomoči, katero dobijo, v slučaju boleznih. Dolžnost do samega sebe in do svojeve jim nalaga, da so člani te ali one podpore organizacije. Nekateri imajo tako nesmiselne in neutrne izgovore, da jih more pameten človek edino pomilovati.

Isto je tudi v tukajšnji naselbini, kjer živi še precej rojakov, ki niso pri nobenem podpornem društvu, kljub temu da imamo precej društev, katera spadajo k raznim jednotam in zvezam. Pred nekaj leti smo ustanovili tudi društvo "Združeni Slovenci", št. 344 S. N. P. J., katera organizacija je najboljša izmed vseh jednot in zvez. Pozivljamo rojake, kateri še niste pri nobenem podpornem društvu, da pristopite k našemu društvu. Nikdar vam ne bo žal, ako pristopite. Ne ozirajte se na mesečne prispevke, katere morate mesečno prispevati v to organizacijo, ampak ozirajte se na pomoč, katero dobite od imenovane organizacije v slučaju boleznih in svojci v slučaju vaše smrti. Nihče ne ve, kje in kdaj ga čaka nesreča.

Redne mesečne seje društva "Združeni Slovenci" se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani G. Bogataja, katere se vrše mirno in brez vsakih preprirov ali drugih malenkosti. Na sejah ne poznamo nobene osebnosti in vsaka stvar se poravnava mirnim potom.

Vsa potrebna pojasnila dobijo rojaki, kateri hočejo pristopiti k našemu društvu, pri društvenemu tajniku bratu Martin Jelencu, ki stanuje na enajsti cesti št. 1730. Tebi potom pozivljamo vse naše imenovanega društva, da se polnoštevilno udeležijo prihodnje mesečne seje, katera se vrši 6. junija ob deseti uri popoldne, kakor navadno. Ker sem bil zadržan radi dela se nisem mogel udeležiti že dveh društvenih sej. Na dnevnem redu imamo več važnih točk in radi tega je potrebno, da se udeležijo člani polnoštevilno in vsakdo naj pripelje še po enega novega člana.

Jack Menhardt, predsed.

S pota. — Tudi v severno Minnesoto je prišla spomlad in vzbudila se je narava. Vse naokrog je že zeleno in narava sama kliče, zbudimo se, zdramimo se. Kakor narava, tako kliče tudi domovina, katera je sedaj tlačena in tepana od sovražnika. Tudi ona nam kliče, zdramite se in pojdito na delo.

Koliko zanimanja imajo naši rojaki za izobrazbo sem videl tukaj okrog, ko sem opazoval naše rojake, ki zahajajo v večerno šolo, akoravno morajo vsi trdo delati po dnevi, po večerji pa zahajajo v večerno šolo, kjer izpolnjujejo svojo že dobljeno izobrazbo. Učiteljica na ti večerni šoli je irskega pokolenja, toda je precej dobro razume slovensčino in jo tudi govori.

Pred kratkim je vodstvo te šole priredilo zabavni in plesni večer. Pri plesu so nastopile vse narodnosti in pokazale nekatere narodne plesne. Videl sem francoske, madžarske, irske, švedske angleške in škotske narodne plesne. Razumno tudi slovenske.

Izmed Slovencev naj omenim le gdč. Slavčič, ki je plesala "Star Dance" in 6 rojakov, ki so plesali slovenski narodni valček. Pokazali so tudi nekaj drugih plesov, za katere pa ne vem, kako bi jih imenoval. Toda, kolikor morem presoditi bi spadali bolje na kak pod, kot pa na javni gledališki oder. Poleg tega je slovenski pevski zbor zapel nekaj mičnih slovenskih narodnih pesmi.

Pozivljamo rojake, le tako na prepj po začetni poti in Amerikanci bodo dobili vse drugačno mišljenje o nas Slovencih, kateri smo bili še skoro do zadnjega časa nepriljubljeni in so nas nazivali "Austrians" in to radi zaslug nekaterih naših voditeljev, katerim je bilo prvo in zadnje izrabljanje naroda v svoje kupčijske svrhe.

Vikji sodnik v tem okrožju se je jako pohvalno izrazil in je pomnil, da inozemci znajo mnogo več kot domačini.

Matija Pogorelec.

Chicago, Ill. — Tem potom neznanjam sorodnikom, prijateljem in znancev tužno vest, da mi je nemila smrt ugrabila najmlajšo hčerko Slavice, v starosti 16 mesecev. Pogreb se je vršil 21. maja t. l.

Žalujoči ostali: Josip in Mary Sernel, stariši; ter štirje brati in dve sestri. — Blag ji spomin. Josip Sernel.

SEVERNA KAROLINA SE PRITOŽUJE O PRIMANJKOVANJU DELAVCEV.

Greensboro, N. C. — Lesne družbe se pritožujejo, da ne morejo dobiti delavcev. Podjetniki izjavljajo, da so mezdle višje kot preje, hrana je dobra, stanovanja so čedna. Delavci primanjkujejo v šumah in na žagah.

V delavskih krogih izjavljajo, če so mezdle dobre, hrana dobra, stanovanja čedna, tedaj je nemogoče, da primanjkujejo delavci v lesni industriji. Če so razmere take, kot jih slikajo podjetniki v listih, bi se delavci kar tepli za delo v teh časih, ko mora delavec vsaki strgati par čevljev, preden ga dobi.

Mogoče se delavci v lesni industriji organizirajo, pa bi podjetniki radi zvalili iz vseh krajev delavce v Severno Karolino, da jim preprečijo organizacijo. V pravilico, da se delavske razmere zelo dobre in da kljub temu primanjkujejo delavci, ne verjame noben delavec, ki misli s svojimi možgani. Take pravilice so izvajale učinek na delavce, dokler so bili delavci nezavedni in so prave obljube podjetnikov jemali za zlato resnico.

V vojnovarčevalnih maninah je denar najboljša zaloga.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Babje kvante. — V Mariboru so širili po ulicah in gostilnah laž, da je bila Narodna vlada v Ljubljani "telegrafirano" odstavljena. Kdo je neki "telegrafirano" odstavil našo vlado? Ali mogoče dr. Mravljac, ali kak drugi krušni oče nemških poštenjakov.

Kako smo zasedli Omurek? — Poročnik Žel, v civilu učitelj pri Sv. Ani v Slov. goricah (rodolom iz St. Ija), je dobil nalogo, da zasede to nemčursko gnezdo. Z 20 možmi je Žel v terek proti večeru prikorakal v Omurek. Tržani, ki so bili doslej znani daleč okoli vsled svoje nemčurske korajže, so junaško začeli zapirati vrata in so se večinoma poskrili.

Poročnik je korakal s svojo četo pred hišo župana in advokata dr. Sehornanna (njegov pradedi so bili Žurman). Poveljnik je pustil moštvo pred hišo, sam pa je šel iskati emurskega župana. G. Žel mu je odločno in kratko javil, da je prišel, da zasede v imenu Jugoslavije trg Omurek. Župan se je izpočetka razsopiril in ni maral vzeti Želovega poročila na znanje. Ko pa mu je poročnik zagrozil, da ga takoj aretirajo, če se mu ne bo udal, je Nemeč takoj postal ponižnejši. Vprašal je Žela: Ali imate kako pooblastilo? Častnik mu kratko odgovori: Moje pooblastilo je 20 vojakov, ki vas čakajo spodaj pri vratih. Nato je župan izjavil, da se uda. Sklepal je obišne velmože, ki so skrpucali nek protest proti jugoslovanskemu "nasilju."

Komisarja dr. Kramarja na zahtojno klop! Iz Slov. Bistrice nam pišejo: Narodni zaupniki slovenske bistriškega okraja so sklenili na sestanku v Slov. Bistrici sledečo resolucijo:

1. Župani in občinski odborniki zbrani na poziv narodnega komisarja okrajnega zastopa Slov. Bistrice se zahvaljujejo Narodni vladi, da je odstavila dosedanjega komisarja okrajnega zastopa dr. Kramarja, z ogorčenjem obsojajo nepostavno gospodarstvo, v okrajnem zastopu Slov. Bistrice, ki je popolnoma zanemaril vsjo javno upravo v okrajni in protivstavno obremenil okraj z 1.350.000 K in predlaga, da se proti njemu uvede takoj sodnijsko postopanje.

2. Z navdušenjem pozdravljajo sklep Narodnega vijeća v Zagrebu, ki se je izrekel za popolno državno skrbnost Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno samostojno državo.

Dva socijalistična shoda sta se vskila na Črešnjevcu in na Sp. Polskavi pri Pragerskem. Na obeh shodih, ki sta bila dobro obiskana, je govoril zelo spravljivo in optimistično o Jugoslaviji in socijalističnem programu sodrug dr. Korun iz Ljubljane. Shodov se je tudi udeležil zastopnik Narodnega sveta v Slov. Bistrici, ki je na obeh shodih pozdravil osamosvojitve slovenskih spodnjestajerskih socijalistov od nemško zagrizenih Mariborčanov. Železničarji so govornikom izvajanjem o velikih nalogah vseh slojev Jugoslavije navdušeno pritrjevali, posebno pa govornikovemu pozivu, da moramo v tem resnem času vsi jugoslovanski delavci iskati predvsem to, kar nas druži, če hočemo, da si bomo uredili v novi hiši, Jugoslaviji, udobno življenje.

Terjatve jugoslovanskih trgovcev pri prejšnjem avstrijskem vojnem erarju. Zagreb, 13. marca. — Trgovska in obrtna zbornica v Zagrebu poroča, da se je dosedaj prijavilo 251 trgovskih tvrdki in v Hrvaskem in Slavoniji, katerim je prejšnji avstro-ogrski vojni erar dolžan za razne vojne potrebine, katere so dobavljale za časa vojne, 15.080.278 kron. Kakor se sodi, bodo vse te tvrdke izgubile vse.

Letno finančno poročilo hrvaškega parobrodnega društva na Reki. — Letno poročilo hrvaškega parobrodnega društva na Reki izkazuje za leto 1918: Vrednost brodovja, 9.231.297 K; vrednost nepremičnin 618.546 K 37 vinarjev; inventar 375.277 K 18 vinarjev; terjatve 9.863.011 K 83 vinarjev; glavnica 6.000.000 K; dobiček 439.185 K 97 vinarjev.

VESTI IZ RUSIJE.

Budapešta, 22. maja. — Ogrski tiskar z imenom Jenó je bil tri mesece in pol v Rusiji kot zastopnik Rdečega križa v zadevi ogrskih vojni vjetnikov. Prinesel je sledeče vesti iz Rusije:

Mir in red. — V Moskvi in drugih krajih južozapadne Rusije vlada najboljši mir in red. V Moskvi je mnogo Dancev, Američanov in Švedov, ki kot predstavniki Rdečega križa zastopajo tudi interese zavezniških držav.

Stroga disciplina v armadi. — Boljševiki so uvedli strogo disciplino v rdeči armadi. Najmanjši prestopki tativine ali pijanosti se kaznujejo s smrtjo. Vojno sodišče tvori vojniki. Armada ni pod vevstvom zaupnikov temveč pod dobro izvežbanimi častniki in častniškimi zbori. V armadi je nekaj mednarodnih polkov, ki so organizirani iz Nemcev, Ogrov, Letov in Kitajcev. Kitajci imajo rdečo uniformo in bojujejo se kot zverine, kadar jim je ukazano. Te polke pa bodo vsak čas demobilizirali prvič zato, ker imajo sovjeti dovolj domačih rekrutov in drugič, ker so inozemci že siti vojne in želijo iti domov. Velikost rdeče armade se lahko sodi iz plakatov, ki vsebujejo apel za 100.000 starih častnikov za vezbanje novincev. — V Rusiji je danes okrog 80.000 bojnih vjetnikov, med katere so vsteti tudi Kitajci. Armada je dobro opremljena z vsemi potrebnimi in ima veliko zalogo maksimovk.

Samo trije časopisi v Moskvi. — V Moskvi izhajajo trije časopisi, ki so: "Izvestija," uradno glasilo sovjetov, "Pravda," glasilo komunistične stranke in "Krasnyj," glasilo vojakov. Vsi drugi listi so ustavljeni.

Edino tovarne za strelivo obratujejo. — V Moskvi obratuje le nekaj tovarn in te so večinoma za izdelovanje streliva in pa tiskarne za papirnat denar. Od 300 tekstilnih tovarn jih obratuje le manj 25 odstotkov. Delavci ne priznajo nobenih oblasti in dasiravno je v veljavi nominalni osemurni delavnik, delajo navadno manj časa.

Tihotapska trgovina. — Napaka je bila, ker ni sovjetska vlada takoj od začetka dovolila svobodne trgovine. Delavci ne morejo dobiti na svoje delovne listke dovolj blaga, kolikor ga potrebujejo, v vladnih prodajalnicah in za to cvete tihotapska trgovina. Bližje Moskve je kraj, ki se imenuje Sučarevka in tam je videti dnevno okrog 60.000 oseb, ki kupujejo od tihotapev. Na tem semnju lahko dobiš vse od mišljelovke do glasovirja, toda cene so še enkrat večje kot je vladni maksimum. Od časa do časa pridejo rdeče čete in poženejo prodajalce in kupce v bližnje barake, kjer je vse blago zaplenjeno, ali drugi dan je semenj zopet odprt kot po navadi.

Nekatere cene. — Kruh, vladna cena 1 rubelj 30 kopejk funt (65c); tihotapska cena 40 rubljev; par čevljev, vladna cena 230 rubljev (8115), tihotapska cena 1000 do 1400 rubljev (4500 do 7000); kozarec mleka, vladna cena 2 rublja, tihotapska cena 12 rubljev. Gledališka vstopnica stane 40 rubljev. — Revezem dnevno dele zelje in ječmen v javnih jedilnicah v Moskvi. Pomanjkanje živil in mila je povzročilo razne epidemije. Ko je pred nekaj časom razsajal legar v Moskvi, je umrlo dnevno 240 oseb.

Buržoazija pometta ceste. — Osebam buržoaznih slojev je naloženo, da morajo pometati ulice in kidati sneg in gnoj. Toda pometalci te vrste so zelo slabi delavci. Upravitelj velike tovarne, ki je izgubil službo, je nekaj časa pometal in kidal, toda pozneje je stopil v brigado oguzgasev. Bivši častniki imajo na razpolago dobre službe v rdeči armadi; general Davidov je vodja sovjetske častniške šole; general Kellermann ima tudi dobro službo. Nekaj drugi siar general, ki noče služiti v rdeči armadi, vozi drva v majhnem vozčku od hiše do hiše in pri tem delu je običen v uniformi z vsemi zvezdami in križci na prsih.

Duhovniki so vrtarji. — Cerkve v Moskvi so že odprte, toda prazne. Nekaj duhovnov v fraških in z dolgimi bradami opravljajo službo vrtarjev v moskovskem kolodvoru.

gostilnah, pometalci in kar more kdo dobiti, medtem ko nekdanje knežnje, grofice in baronice bežajo za kruh. Aristokratje, ki imajo koristne poklice, imajo prost vstop v vladne službe in mnogo se jih je na ta način rešilo revšine.

Razporeka stane 20 rubljev. — Poroke in razporeke opravljajo civilni uslužbenci vlade. Poroka stane šest, razporeka pa 20 rubljev. Vsak novoporočen par se lahko še tisti dan razporeči.

Plača vojakov. — Vojak v rdeči armadi prejema 850 rubljev mesečne plače s hrano vred.

Politične stranke. — V sovjetski Rusiji so štiri politične stranke: Komunistična ali vladajoča stranka, ki obstoji iz mestnih delavcev in duinarjev ali težakov na kmetih; skrajna levica ali stranka teroristična stranka, ki je pa majhna in skoraj brez vsakega vpliva; socialno-revolucionarna stranka, ki obstoji iz velike mase kmetov in malih meščanov, ki so proti komunizmu; menjševska stranka ali desno krilo stare socialdemokratske stranke, ki obstoji večinoma iz izučitelj rokodelcev, doktorjev in takozvane inteligence. — Med Leninom in Trockijem ni prave sloge. Prvi se bolj nagiblje na stran menjševikov in je za mnoge politične in gospodarske koncesije, medtem ko je Trockij pravi diktator in proti vsakemu kompromisu. — Ljudstvo bolj zaupa Leninu kot Trockiju in lahko se zgodi, da bo Lenin v kratkem voditelj združenih boljševičkih in menjševičkih slojev nakar bo imel večino in tedaj bo sovjetska republika mogoče sklenila diplomatske stike z entento.

PROHIBICIJA IN STRUPOJEDI

(Nadaljevanje s 1. strani.)
v New Yorku, 103.000 oseb podvrženih grdi navadi, da uživajo strupe. Po odstotkih je to 1.6% od vsega newyorškega prebivalstva. Če bi računili strupojede po teh številkah, tedaj jih imamo v Združenih državah 1.908.000. Kajne, to so strašne številke, ki govore, kam plovemo, če pravočasno ne odpravimo strupojedstva in dovolimo, da se tako razširi, da postane neodpravljlivo zlo.

Prohibicijonisti so na rafiniran način širili svoje propagando. Poslužili so se kinematografskih slik. Če so roparji kovali svoje temne načrte, so sedeli pri polnih čašah žganja. Kadar so delavci stakali, so kazali, da med njimi

kroži steklenica z žganjem, doma so pa lačni otroci. Če je mož pretepel svojo ženo, je bil seveda pijan. V ljubezenskih aferah je bil junak vedno vodopivec, zapeljivec pa žganjar itd. Tako prohibicijonisti godlo je gledalo vsaki večer do dvajset milijonov oseb v kinematografskih gledališčih, ne da bi protestirale proti takemu posiljevanju zdravega človeškega razuma. Prohibicijonisti so se prepirali, da ljudstvo ne protestira in šli so dalje.

Vsi, ki so hodili gledat tako prohibicijonisti godlo, ki je pravi atentat na zdravo človeško pamet, ne da bi protestirali, so večalmanj sokrivi, da so prohibicijonisti fanatiki vsillli ljudstvu svojo voljo. Če bi ljudstvo ne hodilo gledat takih prismodarij v kinematografskih gledališčih, bi podjetniki kmalu oskrbeli druge kinematografske slike. Ljudstvo je gledalo te duševne proizvede plitke pameti in se jim smejal. Svojo lahkovernost bo plačalo zdaj s tem, da bo podvrženo prohibiciji in izpostavljeno še večji nevarnosti — strupojedstvu.

Strupojedstvo je že sedaj tako razširjeno med ameriškim ljudstvom, da navdaja s strahom pametne ljudi, ki vedo kaj pomeni, če se ljudstvo uda strupojedstvu. Da je nevarnost tukaj, ne more nihče tajiti. Poročilo posebnega odseka, ki ga je imenoval bivši zakladniški tajnik, slika to nevarnost tako jasno, da jo lahko vidi vsakdo, ki ni slep za vse, kar se godi okoli njega.

Prohibicijonisti zalučajo dandanes vsakemu v obraz, da je podkupljen od žganjarskih interesov, če ima pogum, da nastopi proti prohibicijonističnim pridigarjem. — Well, če bi tisti, ki nastopajo proti prohibiciji, vračali šilo za ognjilo, bi lahko rekli, da znamenja govore, da prohibicijonisti napeljujejo vodo na mlin izdelovalcev in prodajalcev raznih narkotičnih strupov.

NEMŠKA BARVILA BODO IZKLJUČENA.

Washington, D. C. — Vojni trgovski odbor naznanja, da bo prepovedan uvoz barvil iz Nemčije. Dovoljeno bo uvažati le taka barvila, ki so potrebna.

NAROČNIKOM V POJASNILO.

Za oglase so odgovorni le oglaševalci sami. Mi ne sprejememo do njih nobene odgovornosti. Vsak kdor kaj kupi iz oglasov in če mu ni všeč naj sam sebi pripiše. Vsako odgovornost in posledice naj nosi vsak sam. Upravištvo liste

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODESEK.

PREDSEDNIK: Vincenc Canjar, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: Anton Hrašč, Box 140, Canonsburg, Pa.
TAJNIK: John Verderbar, 2708 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
BLAJNIK BOLNIŠKEGA ODDELKA: Paul Berger, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
BLAJNIK: Anton J. Terbovc, Box 1, Cicero, Ill.
UPRAVITELJ GLASILA: Filip Godina, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODESEK.

Jože Ambrožič, predsednik, Box 351, Canonsburg, Pa.
John Underwood, 406 Hay St., Springfield, Ill.
Martin Zelaznikar, Box 278, Harborton, Ohio.
Joe Radtšek, Box 432, Smithon, Pa.
Frank Sumrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODESEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VZRODNO OKROŽJE: Rudolf Pleterski, Box 436, Bridgeville, Pa.
ANTON RADTŠEK, Box 73, Wick Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugozagrad.
Lee Kukar, Box 240, Gilbert, Minn., za severozagrad.

Nadzorni odbor.

Matt Petrović, predsednik, 14815 Hale Ave., Collinwood, Ohio.
Jože Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.
Joe Kalan, 8101 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenc Canjar, Jože Ambrožič in Matt Petrović.

ZDRUŽITVENI ODBOR.

PREDSEDNIK: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Trčelj, Box 181, Lawrence, Pa.
Joško Ovan, 242 Engelwood, Detroit, Mich.
Joe Skub, 1101 E. 63. St., Cleveland, Ohio.
Mary Udovič, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Jože Zavertnik

POZOR! — Vse denarne pošiljave in stvari, ki so ličeje gl. izvrševalnega odbora in jednote spleh, naj se pošiljajo na naslov: John Verderbar, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
Vse denarne bolniške podpore naj se pošiljajo Paul Bergerju, tajniku bolniškega oddelka v gl. uradu.
Vse prisilne glade poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviću, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgornj.
Vsi prisilni na gl. porotni odesek se naj pošiljajo na naslov: Jože Ambrožič, Box 351, Canonsburg, Pa.
Vse prisilne proti uredništvu glasila se naj pošiljajo predsedniku tiskovnega odbora Vincenc Canjarju.
Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročila in spleh vse, kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Sedaj lahko pošljete denar s polnim jamstvom v Avstrijo, Koreiko, Bosno, Dalmacijo in Slavonijo.

100 KRON ZA \$8.00

po kablogramu stane \$2.50 več.

PAROBRODI ZA EVROPO:

Maja 28 Noordam	85.00
Maja 31 La Touraine	\$60.00
Maja 31 Saxonia	60.00
Juni 4 La Lorraine	60.00

U. S. vojni davek za 3 razred listek je \$5.00, za 2 razred listek pa \$5.00.

Pišite za pojasnila in pošljite denar na:

EMIL KISS, Bankir,
133 Second Ave., Vogel 8th Street, New York, N. Y.
Ustanovljena leta 1898.

ZASTONJ!

V mesecu maju bomo dali en dolar vredni zavoj pravega in najbolj znanega zdravila za čiščenje črev po imenu

BOLGARSKE ČAJNE TABLETE

s vsakim naročilom vrednosti pet dolarjev. Pošljite nam pet dolarjev s tem oglasom pri naročilu in mi vam takoj odpošljemo SEDEM ZAVOJEV najbolj svetovno znanega KRI ČISTILCA, ZELODNEGA ČISTILA in VRAVATELJA ČREV. Kateri se ne prodava v nobeni lekarni in ne pri nobeni drugi osebi. (Mi ne prodavamo več krvenega zdravilnega čaja.)

7 zavojev \$5.00. 1 zavoj \$1.00.
Se prodava samo pri:

MARVEL MEDICINES COMPANY,
No. 6 Bldg., 413 4th Avenue, P. O. Box 963, Pittsburgh, Pa.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaj z njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebšćine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK,
Hermine, Pa.

POZOR KROJAČI!

Potrebujem dobrega izučenega krojača, kateri je pri volji takoj nastopiti delo. Dobra plača. Stalno delo jamčim, pridite osebno ali pa mi pišite. Joseph Komatar, Ely, Minn. (Maj 22-23-24-26).

POGLEJTE NA DATUM poleg svoje adresse na "Prosvetu" in prepričali se boste, če vam je že naročnina potekla.

VABILO NA VESELICO IN K RAZVITJU ZASTAVE

katero prirede

skupna društva v Domu S. I. D. "Vihar" v Dunlo, Pa. dne 30. maja, 1919 ob 1 uri popoldne.

PROGRAM:

Ob 1.30 pop. razvitje zastave s primernim nagovorom. Korakanje do železniške postaje in potem v dvorano.

Za tem sledi razna zabava in ples. Med presledki bode tudi zapel pevski zbor razne krasne pesmi pod vodstvom gos. John Potokarja. Za plesalce bode skrbela naša mlada a dokaj napredujoča godba na pihala pod vodstvom gos. M. Cerneta.

Vstopnina za moške je 50c. Zenske so proste vstopnine. Ker ni bilo še precej dolgo nobene prireditve se valed tega vabi vse rojake, domače in bližnje okolice, da se te naše prireditve udeleže v velikem številu. Za dobro in točno postrežbo bode skrbel veselilni odbor.

Pridite vsi in zabavajte se z nami. Vabi ODBOR!

VI LAHKO IMATE DOBRO ZDRAVJE ZA 3 CENTE IZVESTE KAKO.

Ako se počutite utrujeni in zmurjeni—ako želite valed obnoviti, zboljeni ali ostareli, zmanjšani, splošno oslabeleli, glavoboli, izguba apetita, izguba snega, prebava, omotica, zaspanost, izguba moči, motena kri, slabo spanje, nevzdržnost, bolečina v hrčtu, ne potem pišite nam in nam pristoje vse naše dobre in tiskane brošure. Mi vam bomo poslali izdanih naziv in mi vam bomo poslali z nabavitelj pošto brez vsakih nadaljnjih obveznosti na vaš strani **POPOLNOMA PROSTO** dovolj za tri dni.

JUVITO

Zdravilo ki je sestavljeno iz senoli čistih in zdravilnih soli, zadržanih na celotni in dežo matere narave vrsti. To ni nobeno novo zdravilo, to je vendar nekaj starega človeka se je popoznalo in se je izkazalo izredno dobro v tisoče slučajih. Mi vam ponudimo to zdravilo, ker smatramo, da ljudem s tem zdravilom zadovoljni bi je tisoče drugih bolnikov. Prosite nas, da vam pomagamo pri valed zdravja.

JUVITO LABORATORY
SOUTH HILL BRANCH NO. 6
PITTSBURGH, PA.

Ne igrajte se s prehladom, ker je nevarno. Vam je nemogoče riskirati influenco. Imejte vedno pri rokah en zavoj laxcarina.

To vsled tega, ker Laxcarin je izvrstno sredstvo proti prehladu, gripi, influenci in naravno tudi proti plućnici.

Laxcarin vam očisti čreva. Torrej odstrani vse ostanke in ves toksitin vašega sistema in tako pomaga Laxcarin materi naravi do pravega delovanja.

Laxcarin je tudi izvrstno zdravilo za želodec, ako trpite na želodecu, neprebavi, želodčnih plinih, zaprtnici, bolečinah v želodcu, vzdiganju po jedi—Laxcarin je izvrstna pomoč proti temu.

Ne jemljite cenih zdravil mesto teh. Prava zdravila so vedno drage, samo slaba zdravila so po nizki ceni. Ako ste trpeli že več časa valed kateresihdoli gori navedene bolezni, tedaj naročite za popolno zdravljenje, kar je navadno šest zavojev in stane le pet dolarjev. Ali pa en zavoj za en dolar. Cena zastopnikom ali našim agentom je za \$8.50 za en tucat. Se ne prodaja v lekarnah. Naročilo pošljite na naslov:

Laxcarin Products Co., Dept. Z.
3, Pittsburgh, Pa.

Rojakom se priporoča

JOHN NEMETH STATE BANK

1597-2nd Ave., New York,
Corner 2nd Ave. in 83. ulica.

Pošiljamo denar v staro domovino in odpravljamo potnike za v staro domovino.

Pišite na za vsa pojasnila. Naznanite nam kedaj in s katerim vlakom pridete v New York, da vas lahko naš človek počaka na postaji (Dipi).

Ne pozabite našega naslova:

JOHN NEMETH STATE BANK
1597 — 2nd Ave., Corner 2. Ave. in 83. ulica,
New York, N. Y.

Doživljaji slovenskega vojaka v Franciji.

(Piše L. O.)

(Pregledano od vojaškega cenzorja)

Ker še nismo imeli konjev za prevažanje strojnih pušk in municijskih vozov, smo iste morali "lastnoročno" voziti in porivati po ravlini in po strminah.

9. junija smo prišli v vas Maunon, kjer smo ostali do 12. junija. Tukaj se sliši že veliko nemško govornice, ker je blizu švicarske meje ter Alzacije in Lotaringije, in je ljudstvo zelo pomešano.

Ob četrti uri zjutraj smo se zopet odpravili dalje. Sedaj nam že ni bilo treba več "lastnoročno" porivati municijske vozove in strojne puške, ker smo dobili konje od francoske armade.

Po 5 km dolgi poti smo dospeli do tretjega bataljona 11. ameriškega pehotnega polka. Pri tem bataljonu smo bili potem ves čas do premirja. Po polurnem počitku smo nadaljevali pot.

Ko smo hodili 8 km, smo dospeli na vrh, kjer smo nekaj časa počivali ter gledali nazaj v dolino. Ta dan smo prehodili 24 km. Doher kos pota, kajne? Okrog 4 ure popoldne smo dospeli v vas Le Colette, katera se nahaja na vrhu voškega gorovja.

Ko sem se sezul, sem opazil, da je ves moj podplat in sam velik mehur. Stotniški zdravnik je izvršil malo operacijo ter obvezal in drugi dan je že bilo boljše. V ti vasi smo prenočili in zjutraj zopet nadaljevali pot.

14. junija popoldne krog tretje ure smo zopet naprtili našo opravo ter pričeli zopet plezati nazgor. Ko smo prehodili kakih 12 km smo prišli v vas St. Valentin.

bil nesposoben za službo v bojni črti za dva meseca in četovodja pa za vedno.

Služba v zakopih ("Trench warfare") je sledeča: Vsak vojak je na straži za določen čas, po dve uri, včasih tudi tri, zvečer mora vse moštvo čuti dve uri in biti pripravljeno za vsak morebiten napad in ravno tako zjutraj, ko se prične daniti.

Vsako noč smo slišali regljanje sovražnih strojnih pušk, "rot-tattattatt."

V noči od 27.—28. sem bil zopet na straži na opazovališču in sicer od devete ure zvečer do ene ure zjutraj.

Nemogoče mi je opisati vsega prizora: regljanje strojnih pušk, grom in blisk topov, rezko življenje svinčenk in vpitje vojakov. Akoravno je bila noč tako temna, da se ni videlo niti za ped pred nosom, kljub temu je bilo domalega tako svetlo, kot ob solnčnem vzhodu.

Prvega julija zjutraj so nas premenili francoski vojaki in mi smo odšli 12 km za fronto v nek vas, katere ime sem že pozabil, kjer smo ostali do drugega dne.

Drugi dan smo odšli v vas La Collette, kjer smo izpopolnili svojo opravo in bili zopet pripravljeni za nadaljni naš posej.

Življenje v zakopih še ni bilo preslabo. Postelje so bile boljše, kot smo jih imeli in tudi pozneje, akoravno smo velikokrat ležali na golih tleh.

V taborišču "La Collette" smo ostali do 7. julija zjutraj. (Nadaljevanje sledi kmalu.)

SENATOR CUMMINS IN ŽELEZNICE.

Washington, D. C. — Časnikarski poročevalec dnevnika "Chicago Daily Tribune" poroča, da je intervjuval senatorja Cumminsa, predsednika senatskega odbora za meddržavno trgovino, o železniških problemih.

Washington, D. C. — Časnikarski poročevalec dnevnika "Chicago Daily Tribune" poroča, da je intervjuval senatorja Cumminsa, predsednika senatskega odbora za meddržavno trgovino, o železniških problemih.

MAJHEN VZROK, VELIK UČINEK.

Lamar, Colo. — Domovničar Charles Doane sedi v okrajni ječi in premišljuje resnico, da ima včasih majhen vzrok velik učinek. Sprva se je s svojim sosedom John Snowdenom radi pašnika. Iz besed so postala dejanja.

GEN. MARCH ZANIKA ŽRTOVANJE AMERIŠKIH VOJAKOV DNE 11. NOVEMBRA.

Washington, D. C. — General March, šef ameriškega generalnega štaba, izjavlja, da ameriški vojaki niso žrtvi dne 11. novembra, ko se je podpisalo premirje, žrtvovani po nepotrebnem.

Senatni odsek za vojaške zadeve namerava uvesti preiskavo, če so bili vojaki dne 11. novembra res brez potrebe žrtvovani. Še prej je magazin Harvey's Weekly preiskaval taka poročila in je apeliral na senatorja Chamberlaina v odprtem pismu, da nekaj stori v tej zadevi.

ŽELEZNIŠKI RAVNATELJ JE PROTI POVIŠANJU VOZNE.

Cincinnati, Ohio. — Državni železniški ravnatelj Walker D. Hines je govoril pred bratovščino skladišnih pisarjev in delavcev. V svojem govoru je dejal, da je proti povišanju vozne, kajti zdaj je najvažnejši problem v Združenih državah, na kakšen način je mogoče znižati življenske stroške, ne da bi bile znižane stalne mezde.

Denver, Colo. — Delavec, ki delajo za mesarja Swifta, je res zadel "velika sreča". Swiftova kompanija naznanja, da bo lahko vsak delavec, ki dela za mesarsko tvrdko, kupil za sto dolarjev delnice in tako postal delničar mesarske korporacije.

NOV LOVSKI ZAKON USTAVEN.

Washington, D. C. — Južna Dakota je v letu 1909 sprejela postavo, ki prepoveduje pošiljati ptice selivke, ustreljene na lovu, iz države. Neki W. E. Carey je poslal petnajst divjih rac Charles Cominskyju v Chicago.

Rim, 25. maja. — Salvatore Barzilai, italijanski mirovni delegat in civilni guverner v okupiranih pokrajinah ob Jadranskem morju, je umrl. Obenem je umrla njegova mati.

Z ognjem in mečem.

Zgodovinski roman. Polski spisal Siemkiewicz. — Poslovenil Podreski.

Nadaljevanje.

"Ali res postane menih, kakor mi je pravil?" "Nič čudnega! Tudi jaz bi na njegovem mestu ravno isto učinil. Ne poznam vrljesejšega viteza od njega, toda tudi bolj nesrečnega ne joznam Oj, težko ga obiskuje Gospod!"

"Nehajte praviti to!" reče že nekoliko pijan Volodijevski. "Sicer se ne morem ubraniti solz." "Se li mar jaz morem?" omeni Zagloba. "Tako vrl plemič, tako vrl vojak. A ona: Ti je ne poznaš te drage moje punice!"

Tu zjavka Zagloba z nizkim basom. Je res močno ljubil kneginjico. Gospod Mihael mu z nekoliko tenkejšim glasom pomaga. In pila sta vino zmešano s solzami, in potem pobesila glave na prsi ter sedela molče nekaj časa.

"Gospod Mihael, čemu plakava? — Saj je Bohun mrtev!" "Resnica!" odvrne Volodijevski.

"Veseliti se je treba, a ne plakati. Tepej smo, če sedaj ne najdemo kneginjice."

"Izpijva poprej!" popravi Zagloba. "Bog bo dal, da bova še njegove otroke držala pri krstu, a vse to radi tega, ker sva ugonobila Bohuna."

"Prav mu je tako!" dokonča Volodijevski, ne zapazivši, da si prilastuje gospod Zagloba že zaslugi Bohunove smrti.

XIV.

V varšavski stolni cerkvi je zadnelo. "Te Deum laudamus" in kralj je zasedel prestol. Zagromeli so topovi, zaklenkali zvonovi in novo upanje je jelo stopati v človeška srca.

Železniški ravnatelj je pokazal s svojim govorom, da pozna razmere, obenem je pa obsodil z njim tiste, ki brezmiselno in tjevdan pripravljajo povišanje vozne.

Vsi so pričakovali, da si po tolikih nadlogah ljudovlada končno oddahne, da novi vladar začeli vse njene rane.

Naposled gre Snjarovski s kraljevim pismom k Hmelnickemu; kmalu se razglasi radostna novica, da Kozaki odstopajo izpod Zamostja ter odhajajo na Ukrajino, kjer bodo mirno čakali kraljevih ukazov in komisije, katera ima preišetati njihove pritožbe.

Knez Jeremija, kot senator ljudovlade, je moral iti s kraljem; Volodijevski in Zagloba pa sta šla uto proti Zamostju, da naznanita Skretuskemu radostno novico o Bohunovi smrti ter gredo skupno iskat kneginjico.

Zagloba je bil nekoliko potr, ko je zapuščal Varšavo. Sredi te množice plemstva, volilnega hrupa, neprestanih gostovanj in kavsov, ki sta jih doprinašala z Volodijevskim, ugajalo mu je tukaj tako, kakor ribi v vodi.

Knez Jeremija, kot senator ljudovlade, je moral iti s kraljem; Volodijevski in Zagloba pa sta šla uto proti Zamostju, da naznanita Skretuskemu radostno novico o Bohunovi smrti ter gredo skupno iskat kneginjico.

"Res je, gospod Mihael," je dejal, "da sva doprinesla marsikaj v Varšavi, toda Bog naju varuj pred daljšim bivanjem v njej, ker bi se res pomehkužila, kakor oni Kartagene, ki je onemogel v Kapri vsled preobilnih sladkosti. Najnevarnejše izmed vsega so ženske; one spravijo vsakega v pogubo. . . . Človek se stara, pa ga še zapeljujejo. . . ."

"Ej, molči raje o tem!" seže mu v besedo Volodijevski.

"Sam si večkrat ponavljam, ker čas bi že bil, da postanem enkrat resnoben — pa kri imam še vedno prevročo. Ti si bolj hladnokrven, v meni pa vse kipi. Toda nič ne de! Sedaj začniva drugo življenje. Bilo je časih, ko mi je presedalo življenje po vojski. Prapor imava dobro preskrbljen, a tam pod Zamostjem se gotovo še klatijo tolpe svojeglavnežev, s katerimi se srečava na poti. Snideva se tudi s Skretuskim in našim velikanom, žrjavom Longinom; saj že toliko časa nismo bili skupaj."

"Vam je že dolg čas po njem; ko ga pa vidiš, te, ne daste mu miru."

"Če le katero zine, je tako, kakor bi tvoj konj mahnil z repom; vleče vsako besedo, kakor črevljar dreto. Pri njem je moč kaj velja; njegov in vreden piškavega oreha. Če objame koža z rokami, mu potare rebra, z razumom pa ga prekosi vsako dete. Se je li že slišalo kedaj, da bi tako bogat človek bil obenem tak tepec?"

"Ali ima res premoženje?"

"On? Ko sem se seznanil z njim, imel je pas tako natlačen, da se opasati ni mogel z njim, da ga je nosil kakor povojno klobaso. Sam mi je pripovedoval, koliko vasi ima: Mišeškiške, Paikiške, Pigliške, Sirucijane, Capucijane, Kapustjane, (gotovo kapus — toda glave), Baltupje. . . . toda kdo bi si zapomnil vsa ta poganska imena? Polokraja je njegovega. Kaj bi govoril: Znamenit je ta čapljin rod Podbipetov."

"Ali ne pretiravate nekoliko o njegovem imetju?"

"Ponavljam samo, kar sem slišal od njega; reči pa smem, da se še ni nikdar zlagal v življenju; sicer pa je tudi prebedast za to."

"No, potem bo Anica še košata gospa. Ne strinjam pa se z vami, da bi bil tako slaboumen. Nasprotno, je on je razsoden in previden človek, da v potrebi ne svetuje lahko kdo bolje od njega. Bog ni dal vsakemu tak jezik, kakor vam. Je odličen vojak in najvrljejši vitez; tudi vi sami ga ljubite in ga imate radi."

"Veselim se ga že naprej, ker ga bom dražil z gospodično Anico"

Tega pa ne svetujem, ker bi vtegnilo biti nevarno. Dasi je kaj dobra duša, v tej reči ga gotovo mine potrpežljivost."

"Naj jo zgubi. Ušesi mu odsečem, kakor gospodu Dunčevskemu."

"Dajte mu mir. Še sovražniku bi ne svetoval to poskusiti."

"No, naj ga samo enkrat zagledam."

Ta želja se je Zaglobi spolnila prej nego je sam mislil. Dospelvi v Kojnsko Voljo, sklene Volodijevski nekoliko si odpočiti, ker so bili konji že močno utrujeni. Kdo opiše začudenje obeh prijateljev, ko v prvem plemiču, ki ga zagledata v gostini, spoznata gospoda Podbipeta.

"Kako se imate, gospod? Koliko časa se že nismo videli!" vzklikne Zagloba. "Torej vas še Kozaki niso pobili v Zamostju?"

Gospod Podbipeta objame in poljubi po vrst svoja prijatelja.

"Ne, Bog je še dovolil srečati se z vami!" odgovori z veseljem.

"Kam greste?" vpraša Volodijevski.

"V Varšavo, h knezu."

Kneza ni v Varšavi. Šel je s kraljem v Krakov, da nosi pred njim jabolko."

"Mene pa je poslal Vajher s pismom in vprašanjem, kam naj gredo knezovi polki, ker sedaj, hvala Bogu, niso več potrebni v Zamostju."

"Nimate po kaj hoditi tje; ker bi bil iz srca rad prišel h knezu, ogledal si dvor in zlasti še neko osebito na tem dvoru."

Zagloba začne pomenljivo pomežikati na Volodijevskega.

Pojdem pa v Krakov", reče Litvin po kratkem premisleku. "Ukazali so mi oddati pismo, moram ga oddati."

"Nu, idimo v sobo in dajmo si pogreti piva," reče Zagloba.

"A vidva, kam gresta?" vpraša Litvin.

"V Zamostje, k Skretuskemu."

"Poročnika ni v Zamostju."

"Tu imaš hudirja! Kje pa je?"

"Je tam nekje pri Horoščinu, kjer razbijajo tolpe svojeglavnežev. Hmelnicki se je umaknil, toda njegovi polkovniki požigajo in ropajo po poti. Taboriščni starosta je poslal Jakoba Regovskega. . . ."

"In Skretuski je šel z njim?"

"Da. Toda hodita svoja pota, ker tekmujeta med seboj. Pozneje vam povem o njem podrobnejše."

Prijatelji stopijo v sobo. Zagloba kaže pogreti tri vrče piva. Potem približavši se k mizi, za katero sta že sedela Volodijevski in Longin, reče:

"Vi, gospod Podbipeta, še ne veste največje in presrečne novice, da sva z gospodom Mihaelom pobila Bohuna do smrti!"

(Nadaljevanje sledi.)

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah. Zdravje družine je najdragocnejši zaklad in bi ga bilo vsled tega treba varovati zelo oprezno napram vsem izpostavljenim boleznim. Po prvih znakih oslabilosti naj si bo žolodca, jeter ali drobnja, vzemite Severa's Balsam of Life.

Prvi in najboljši Specialist za Slovence. Zdravi hitro in uspešno moške in ženske. Pojdite k njemu. Ako želite točno doznati kakšno bolezen imate, pridite k meni da vam pregledam na X Ray električni mašini, s katero se vsa telesa vidi notranj kakor na dlan. Meni ni treba vgrizati kakšne bolezen vi imate kot delajo to drugi zdravnik, ki nima tega stroja, jaz pa jemam za točni pregled in pravilno zdravljenje. Češče mašine nimajo vsaki specialit ker le to ima mnogo denarjev. Torej vsled tega pridite k Dr. Osborne, ako želite biti hitro in pravilno zdravljeni. On je prvi in najboljši specialist za Slovence v Pittsburghu. Mi govorimo Slovenščini in se lahko točno razumemo.